Beschryving van de Straat Davids, benévens des zelven inwooners, zede, gestalte, en gewoonte, mitsgaders hunne visvangst, en andere handelingen

Als mede een kort en beknopt verhaal van de Westkust van de zelfde Straat, of anders Noord Amerika

Lourens Feykes Haan

bron

Lourens Feykes Haan, *Beschryving van de Straat Davids, benévens des zelven inwooners, zede, gestalte, en gewoonte, mitsgaders hunne visvangst, en andere handelingen*. Gerard van Keulen, Amsterdam 1720

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/haan098besc02_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

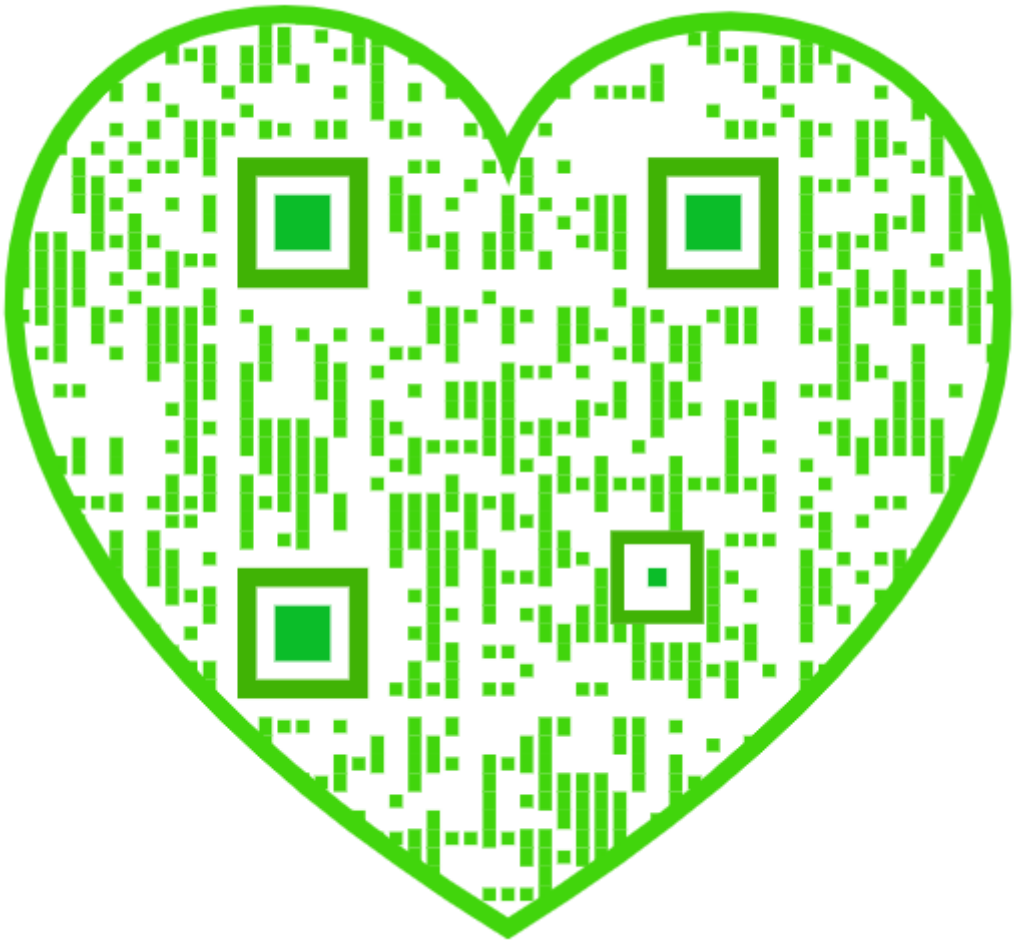

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

Aanspraak tot de gunstige Leezers, en Liefhebbers, van nette en korte Beschryvinge en Zeelieden.

WAt voor voordeelen, en nuttighéden, in de nette Beschryvingen der uitheemsche Landen, te haalen en te erlangen zyn, dunkt ons meerder als eenmaal genoeg beschreeven, en de Waereld kendbaar te zyn; dierhalve zullen wy daar van niet meerder ophaalen.

Wy twyffelen geenzints of de Leezers, zullen in het doorbladen genoegen vinden, en de zeldzaamhéden, kleedingen, zéden, gewoonten, spys en drank, Walvisvangst, gelyk de manier van Leven dier Volken of Heidenen zullen niet onaangenaam hun voorkomen: en op deze hoope en verwagtinge, en de Lust en Liefde, die Ik tot de Zévaart en Zéman heb, hebben my aangespoort en aangemoedigd om deze korte en nette Beschryvinge van de *Straat Davids* door *Lourens Feykes Haan,* in 't licht te brengen. Van de Stranden, Rivieren, Banken en Stroomen, gedragen Wy ons, aan het reeds uitgegeeven Boekje, door denzelven Autheur beschreeven,en by my gedrukt in 't Jaar 1719. Verders verzoeken wy de Leezers, zoo zeer, niet op de styl, als wel op de netheid, en op de zaaken zelf te zien, want de Zeelieden meerder de zaakelykheden beoogen en betrachten, als den nette en hoogdraavende styl van schryven, en deze Beschryvinge den Zéman behaagende, acht Ik, mynen tyd, niet onnut besteed te hebben, en Ik zal altyd trachten, hun alle genoegen der Waereld te geeven. Vaar wel, en voldoet uw Lust, en begeertens in het doorleezen.

Amsteldam den 14 *February* 1720.

GERARD van KEULEN.

Op de Beschryvinge van de Straat Davids; en Westkust van Amerika, *Door* Louris Feykes. Klinkdicht.

HIer toont ons, FEYKES geest, tót weetlust aangedreeven,
Door zyn' beschryving van *Straat Davids*, zyn verstandt,
Inwooners zéde en aart, gestaltenis en standt,
Misgaders hun bedryf en Visvangst, en hun léven.

Ja van de Westkust heeft hy grooter licht gegeeven.
Zyn' ziel vol wétenschap, vol yver, en vol brand
Tót Schryflust, heeft, daar door, den Zeeman zich verpand,
Zyn roem moete eeuwiglyk op alle tongen zweeven.

Zo langen, als men zal beploegen de Oceaan,
Zo lange zal zyn naam in vollen luister staan.

Wy zullen dier verplicht, met aangename klanken,
Voor de onvermoeide vlyt, in dit kort kunstig werk
Betoont, dat zelf 't geklank weergalme van het zwerk,
Zyn overschrandren geest, en diep vernuft, bedanken.

HENRIK VAN DER ZANDE.
Rechtsgeleerde.

Beschryving van de Straat Davids, Benevens des zelfs Inwoonders en Gewoonte &c. I. Hooftstuk.

I. *Hoe de Staatenhoek anders genoemd wordt, op wat hoogte en langte het leid, en waar aan het vast grenst.*
II. *In wat Jaar dat Land tusschen Staatenhoek en Ysland is ontdekt, en door wien. Door Heidenen en Wilden bewoond.*
III. *De hoogte en spitsigheidt des Landts; en Eylanden en Rivieren &c.*
IV. *Van de groote Ysgangen en Ys.*
V. *In wat Jaar de Straat Davids is ontdekt, en door wie die 't meest bevaaren worden.*

I. **S**TAATENHOEK is de zuidhoek van de *Straat Davids*, ofte anders genoemt *Outgroenlandt*, legt op de Noorder Polus hoogte van 59. Graden 50. Minuten, en langte van 331. Graden 30. Minuten;ja het is wel 't allernaast geloofbaar, dat dit Landt Oostwaards aan het Landt van *Gale Hamkes* vast aangrenst, zynde in het Jaar 1654. ontdekt: maar hoe verre het van daar Oost of Noordwaards is, schynt tot noch toe onbewust te weezen.

II. Dit Landt, tusschen *Staatenhoek*, en Yslandt, zoude ontdekt

zyn, volgens het schryven van eenen Deens Autheur, in de Jaaren 982. door *Erik Roodkop*, gebooren in Noorwegen, en na dien tydt zoude het zyn bewoond geworden geweest van veele Volken, uit Noorwegen, en het tot een Bisdom zoude zyn opgeklommen, door die Volken; ja zelf tot eene Stadt gebouwd, die met den naam van *Garde* wierdt benoemt, en aldaar zoude de Bisdomlyke zitplaats gevescht en gehouden zyn geweest, en aldaar ter zelver tyde ook Wilden en Heidenen gewoond hebben, die ook gestadig Oorlog tegens de Noorlieden voerden; en dat Gewest, volgens *dien Autheur*, uit Denemarken, ofte Noorwegen, zedert niet bevaaren zyn geweest, dan onder de Regeering van den Koning Christiaan den Vierden: maar het wordt niet duidelyk gemeld, in wat Jaar het zoude zyn geschied: doch het is wel denkelyk, voor het Jaar 1636. te zyn geweest, ja de meeste oorzaak daar van wordt toegeschreven aan het menigvuldige Ys, en de Ysbergen, die zich meest het geheele Jaar aldaar onthouwen.

III. Het Landt van *Staatenhoek*, als voormeld, de Zuyd-Oosthoek van de Straat Davids, is hoog, spits, heuvelachtig, met veele buiten Eilanden voorzien, en Rivieren, die Landwaards inloopen: De hoogtens van deze Landstreek leggen het geheele Jaar met Ys en Sneeuw bedekt; maar of op dien hoek zich Wilden onthouwen, weet men tot heden niets ter waereld van, alzoo'er in mynen tydt niemant by den hoek in 't Landt is geweest, van *Staatenhoek* innewaards tot 62 à 63. Graden breete.

IV. Den eenen tydt wat Zuyderlyker en den anderen tydt wat Noorderlyker, onthoud zich in Zee, het geheele Jaar door, los Ys, zomtyds wel 20 à 30 mylen buiten 't Land. Hier gaan zeer harde Stroomen, die het Ys, boven maaten, geweldig doen draayen, en tegen elkanderen aanperschen en stooten, ja dat, indien een Schip in dat Ys bezet raakt, gelyk het vier à vyf etmaalen achter een my is gebeurt, loopt het zeer groot gevaar van Schipbreuk te lyden.

V. *De Straat Davids* zoude zyn ontdekt, in den Jaare 1585., en wordt voor het tegenwoordige weinig of niet, door andere Natien, als door de Batavieren of anders Hollanders genoemt, bevaaren.

II. Hoofdstuk.

I. *Van het Gewas des Lands, de kracht der Salade en Zuring.*
II. *Van het Gras in de Vlaktens, en Sneeuw*.
III. *Van de Kust, gebrooken Landt en Havenen*.
IV. *Van de gestaltenisse en aart der Wilden*.

I. **I**N dit gantsch bekende Landt wasschen geen Geboomte ofte andere Vruchten, als alleenlyk een zekere soort van Rys, die langs hét Aardryk hier en daar wasschen, als mede eene soorte van blauwe Bessen, van de zelfde gestaltenisse als de Geneverbessen in Noorwegen, ook wasschen daar byzonder veel, zoo genaamt, Groenlandse Salade en Zuring: Deze Salade en Zuring worden voor een deftig en braaf hulpmiddel voor de Scheurbuik gehouden, ja de menschen die met die quaale behebt zyn, en van die Salade en Zuring eetende, worden in korten stonden volkomentlyk en ten vollen hersteld.

II. Ook wascht daar in de Valeyen ofte Vlaktens, veel en schoon Gras, ja zelfs op zommige plaatsen groeit het zoo lange tot aan de kniën toe, niet tegenstaande de Zomer aldaar heel kort is, en de Landen heel lang met sneeuw zyn bedekt; zoo dat die Landtstreek byzonder, ja by uitmuntendheid, vruchtbaar op verscheidene plaatsen schynt te wezen.

III. Deze Kust is, meest gebrooken Landt, met veele Eilanden, en zeer goede Havenen en Bayen voorzien, alwaar de Schepen in goede zeekerheid gebragt konnen worden. Langs deze Kust loopen veele groote Rivieren of fioerti Landwaards in, gelyk reeds gezegt hebben.

IV. De gestalte der oorspronkelyke Inboorlingen des Lands, zoo wel Mannen als Vrouwen, is in het gemeene, zeer wel geproportioneert, en zyn geen over grooten ofte dikken Perzoonen; maar ze zyn redelyk vet en gezet, inzonderheid het Vrouwvolk, tot alle vrywillige oeffeningen, zyn ze byzonder bekwaem; maar tot zwaa-

ren ofte langdurigen arbeid zyn ze gantsch niet bereid, ja zeer ongewillig: Ook stellen en leggen zy hunne zaaken, wel duidelyk, daar naar, om geen zwaaren of slaafachtigen arbeid te doen. Wanschapene Perzoonen worden onder hun Lieden zeer zelden gezien of gevonden. Geene gekken, dollen of razenden zyn'er oit bespeurd geworden. Blinden of stikzienenden heb ik, in mynen tyd, noit vernoomen. De Mannen en Vrouwlieden hebben geelachtig ofte bruinachtig verwen ofte coleuren zoo van aangezichten, handen, &c., ja gelyk de Landlopers en Heidenen in Hollandt zyn, zonder ofte met weinig baart, en met zeer zwart hair, zonder eenige der alderminste krul daar in, dat de Mannen boven op het hoofd afknippen: maar de Vrouwlieden binden heur hair met een riempje Leer op heure hoofden vast, en te saamen. Zy hebben sneeuwitten tanden van fatsoen als kiezen, daar zy fel mede kunnen byten, kleine handen en voeten, platachtig van neuzen, maar verder redelyk rond van aangezichten. Daar zyn ook onder hen, die door den ouderdom heel grys worden. Ze worden, zoo te zien is, heel oudt en hoog van Jaaren, ja worden door hoogen ouderdom byna gantsch uitgedroogt. Ze zyn sterk en gezwind van Lichchaam, en weeten alle kunstjes en looptjes van onze Natien naar te doen, wanneer ze de zelven maar eens hebben gezien.

III. Hoofdstuk.

I. *Van 't begraven hunner dooden.*
II. *Hunne Spys en Voedzel en Kooken.*
III. *Hun manier van Kleederen en Waterrokken en Springrokken.*
IV. *Van Vrouwen kleedingen.*
V. *Heur Sieraad*.
VI. *Hunnen Hanteering*.

I. **IN**dien'er iemand onder hen komt te sterven, zoo betoonen de naaste Bloedverwanten van den afgestorven eene byzondere

groote droefheid over zyne of haare dood, ja ze maaken een zonderling gehuil en geween en misbaar, en ze begraaven hunne dooden onder eenen grooten hoop steenen, die ze tot eene grafstéde maaken, en leggen het afgestorven lichchaam, met zyn' gewoonelyke ofte dagelyksche kleeden, daar innen; ook hebben Wy by hen in de graven menigwerf gevonden, een zeer klein Schuitje van maaksel of fatsoen net als hunne Vaartuigen zyn, daar ze mede in hun leven hebben gevaren; als mede ook een Mes, met eenige andre snuisteryen, dekken dan de Grafstede boven toe met steenen, daar ze als eenen Zerk van maaken, om dat de doode Lyken van de Vossen en Honden, of van eenige andere wilde ongetemde Dieren niet verscheurd of verslind zouden worden.

II. Hunnen Mondkost nuttigen zy al het meerendeel rauw ofte ongezóden, namentlyk, het Spek en Zwoord van Walvissen, het welke zy voor eéne groote Lékkernye houden, en eeten zo smaakelyk daar van, dat het schier te verwonderen is, gelykze mede in het rauwe vlees en spek der Zeehonden eene zoete lékkerheid stellen. Zy eeten ook wel gedroogde Zalm, en Spiering: by gelegentheid kooken zy noch wel eens het vlees van de Zeehonden; maar ze eeten het allermeest en liever rauw of gedroogt. Vogele eyeren worden heel hard gekookt, ja zo hard, dat de eyeren gantsch blauw worden. Ook kooken zy wel de Spiering en Zeehaanen, en eeten die dan zonder zout of smout. En in des zomers tyden gebruiken zy tot branding, reize takken, en zo wat veenachtigen grond, waar vanze een goed vuur kunnen maaken en kooken hunne pot daar over naer hun welgevallen: maar in des winters tyde kunnen ze geensints vuuren of vuur gebruyken by gebrek van branding of brandmiddelen, doordien het Aardryk gantsch met Sneeuw bedekt leid, dierhalven kunnen ze niet kooken of zooden, en daaromme gebruiken ze Winterprovisie, met naamen, gedroogde Robbe Vlees, gedroogde Spiering, die zy by heele zakken vol vergaderen en opgaaren in de Zomer om ze 's Winters te gebruiken en te eeten. Hun Drank is Sneuwater, daar ze gemeenlyk een stuk Ys, of Sneuw noch in hebben, om het Sneuw water koel te houden, ofte noch koelder te maaken; ook eeten ze, maar liever gezegt slobberen ze eene zekere soort van groente, daar Traan overge-

gooten is, dat een aangenaam Banket voor hun moet zyn, gelyk zulks voor ons wel te denken is. Bier, Wyn of eenige andere Dranken van ons zyn hun lieden geheel onbekend, en ze zyn niet begeerig dezelven van ons eens te proeven, ofte wy moeten hen daar noch toe omkoopen, ja dan spuwen zy het daadelyk en gezwind weder uit. Zy houden geenen gestelden tyd ontrent hun Middagmaal of Avondmaal; maar elk eet, als hy begint te hongeren. Het kooken van hunne spyse, geschied in kopere Kételen, die ze van ons handelen, en by gebrek van die, in uitgeholde Klipsteenen, die daar toe van hen worden bereid. Het vuur gereed te maaken geschied op eene zeldzame maniere, te weeten, door het draayen van drie stukkies hout in malkanderen, gelyk een Drilpen, en door die overgroote sterke beweeginge begint het allenkens te glimmen, het welke zy dan doen in eene zeekere soort van ruigten, die daar toe wel byzonder gedroogt is, en dat zy zo te saamen in den brand doen blaazen, en dan met ryse takken en meerder andre droogtens aanstonds een goed vuur doen maaken. 's Winters, gelyk reeds gezegt is, stooken zy geen vuuren, schoon het geweldig en onlydelyk kout is, en zeer sterk vriest. De koude kunnen zy wonderlyk en ongelooffelyk uitstaan, ze kleeden zich wel eenigzints voor de koude, wat dikker, als by warmte. Tot hun Lichtbranding gebruikken zy uitgeholde steenen tot Lampen gemaakt, daar ze Traan in doen, en eene soort van vuiligheid tot het pit of katoen. De hette kunnen die Heidenen gantsch niet wederstaan; wanneer de zon, maar eenige warmte komt te geeven, zo loopt hen, in het kort, het bloed ten neusgaten uit, en doen, om dat bloeden te stempen ofte stutten, in de neusgaten, stukkies Walvis of Robbe Spek ofte ook wel Reene hair. Dit bloeden is wel te kunnen begrypen, dat het ontstaat door het menigvuldig eeten van rauw Spek en andere rauwe spyzen.

III. Ze hebben meest altemaal in die Landstreek eenerley soort van Kleedingen, alhoewel die van de Vrouwsperzoonen noch eenigzints zyn onderscheiden van de Mannen. Hunne Kleedingen maaken ze van Vellen, als van Vogelen Diames, die zy op spouwen en in de Zon droogen, en zich daar van bedienen met warm wéeder, alzo die kleeden ligt en dun zyn: Onder de zelve hebben zy ee-

nen Broek aan, zo wel de Vrouwen, als de Mannen, die naawelyks de schamelheid kan bedekken. Het boven Lyf wordt bedekt met een Rok van de boven gemelde Vellen gemaakt, en indien het koud is, trekken zy twee Rokken over malkanderen: Dezen Rokken zyn boven met een Kap daar aan vast, van fatsoen by naa, als eene Munnikskap. Deze Kap dient hun by gelegenheid voor een dekzel over het hoofd, en ook wanneer ze in hunne Schuitjens ofte Kanoos zyn, haalen ze die Kappen dicht om hunne aangezichten, als ook om de handen heenen, om daar door het inkomen des waters te beletten. Deze Rokken worden van ons *Waterrokken* genoemd, om dat ze water en windt dicht zyn; en deze Rokken worden gemaakt van Robbe vellen, daar ze het hair afdoen, en dan op hunne wyze bereiden. Noch hebben de Mannen eene andere soort van Rokken op de voorzeide manier bereid; maar van een ander fatsoen, die ze aantrekken in het Walvisvangen, en afmaaken, als hier naa zal worden gezeid. Deeze Rokken zyn mede water en windt dicht en worden van ons *Springrokken* genoemd, en zyn van boven tot beneden toe over het geheele lyf, namentlyk, Kap, Rok, Broek, Laerssen en Wanten; ja het is altemaal aan malkanderen vast, en komt van het gantsche lichchaam niet bloot, als alleenlyk het aangezicht, daar ze, als vooren is gezegt, de Kap om vast haalen, en wel digt toe haalen en snoeren, zo dat'er geen water door kan komen. Regt in 't midden van dezen Rok is een gat en daar aan een stuk Leer, dat buiten het Lyf vast kan gemaakt worden. Indien ze dezen Rokken willen aantrekken, zo moeten ze eerst het onderste gedeelte aandoen, en haalen het bovenste gedeelte over het boven Lyf heenen, en steeken dan met de Armen in dat overhaalen in de mouwen, snoeren dan dat gat wel zeer digt toe, als ook om het aangezicht: Ze kunnen daar mede in het water loopen, dryven naer hun behagen en welgevallen, zonder te verdrinken. Hunne andere soort van Rokken zyn gemaakt van Vellen, daar het hair aan blyft zitten, doch op het eigenst fatsoen, als de Waterrokken, uitgenoomen, dat ze van achteren en van vooren een slip aan hebben, en gebruiken die voor de koude, of aan 't Landt. Noch weteen zy aartig van Robbe Vellen Leer te bereiden, dat ze heel wit, en mooy toe maaken daar ze ook Rokken van draagen.

Deze Rokken zyn gemeenlyk maar tot de kniën toe lang. Hunne Kousen en Schoenen worden mede ook van Robbe Vellen gemaakt, en redelyk netjes en wel keurlyk genait.

IV. Der Vrouwen Kleedingen zyn meest, gelyk die der Mannen, uitgezondert, dat heure Rokken ruimer en wyder van schouderen zyn, om de Kinderen daar innen op de ruggen te zetten, en de Kappen hooger op de hoofden uitsteeken, net als een fontangie; want der Mannen Kappen zyn kort over de hoofden heenen gehaald. De Broeken der Vrouwen zyn ook korter en kleinder, als die der Mannen. Wollen ofte Linnen Kleederen worden by hunlieden niet gedraagen, maar voor het tegenwoordige, worden door ons witte en bonte Hemden gebragt, die ze boven hunne andere Kleedingen heen draagen.

V. Tot sieraad gebruikenze alle hunne hier voorgezeide Kleederen, die van de Vrouwen gemaakt en genait worden, ze weeten het Leerwerk wonderlyk net en moy te nayen, ja zo keurlyk, dat men het by ons niet zal verbeeteren ofte nadoen.

De Vrouwsperzoonen steeken in ieder oor een gat, daar ze een snoertje Koraalen inhangen, en by gebrek van die, wel een stukje Leer, of iets anders. Ze draagen ook wel Koraalen om de Halsen en Armen, als ook onder aan de Kleedingen, en ook de Kinders voor hunne hoofden aan de Kappen van de Rokken vast gehecht of genayt of gebonden. De Vrouwen maaken ook tusschen de oogen, aan de kinnen en op de armen zwarte streepjes, met Naalden gestooken, daar ze iets weeten in te doen, zonder dat zulks uitgaat, en zeer helder en klaar blyft staan, zonder te veranderen. Anders zyn deze Heidenen geheel morzig, slordig en stinkende, met leelyke stinkenden ademen, en byzonder vuil en kladdig in de aangezichten, zonder zich te wasschen ofte reinigen; ze veegen zelver hunne traanige handen aan hun hair af, en hebben gemeenlyk, ongemeen veele Luizen en ongediertens, die zy vangen en ook opeeten.

VI. Hunne Hanteering bestaat meerendeel in het Visschen en Jaagen, als namentlyk, in ’t vangen der Walvissen, Eenhoorens, Walrussen, Zeehonden en Witvis. Tot deze Visvangsten zyn ze wonderlyk wel bekwaam toe, en byzonder wel in gedreeven, naer de

behulpmiddelen, die ze daar toe hebben. Hunne Vaartuigen, die ze onder deeze Handteering gebruiken, zyn tweederly van fatsoen, te weeten, groote en kleine. De groote worden door ons Vrouwenschuiten genoemd, en zyn 30, 40, à 50 voeten lang, en van Zeehonden Vellen gemaakt, die daar toe van hen worden bereid, en met zeenuwen van Walvissen, die hen tot Gaaren dienen, aan elkanderen genaait, en dan de voorgenoemde Huiden over eenen Raam van Houte Ribben of Latten heene gehaald; dat geraamd is eerst tot de langte, holte en wyte gemaakt, en de Ribben met striempjes van Walvisbaarden aan malkanderen gewoeld en gebonden (in plaatze van by ons spykeren en nagelen) en spannen dan het Leerwerk daar wel digt en styf over heen, dat het onwrigbaar is, waar mede zy het geheel en gantsch water digt weeten te maaken, dat aanschouwens waardig is. Op deze zo genoemde Vrouwen Schuiten, leggen gemeenlyk 3 à 4 Riemen, en worden van Vrouwlieden wel allermeest geroeit; maar achter in het Schuitje zit altyd een Manspersoon, met een Riem, om te stieren, en het Schuitje regt te houden.

IV. Hoofdstuk.

I. *Van de Walvisvangst.*
II. *Van de Manne Schuiten.*
III. *Van de Robbenvangst.*
IV. *Van de Zeehaanen vangst.*

I. *I*Ndien zy op de Walvisvangst uitgaan, zo zyn ’er gemeenlyk 5 a 6 ofte meerder van deze Schuiten by elkanderen, en in yder Schuit 10 a 12 perzoonen, die elk eene schepriem in de handen heeft, daar mede zy eenen goeden, of liever gezegt, eenen snellen vaart kunnen maaken; en voor op de Schuit, zit ’er een met eenen Harpoen, die voor Harpoenier is dienende, zo hy een Walvis komt te zien, zo schept men, met goeden moede, daar naar toe, en met ongeloofelyken vaarte; daar by komende, steekt de Harponier

den Harpoen, in den Vis; dezen Harpoen, die van been, en op zeer zeldzame wyze is gemaakt, komt zeer zelden, ofte noit, ja men mag vry zeggen, nimmermeer te slippen. De snoer, die aan den harpoen vast is, wordt van zenuwen der Walvissen gemaakt, en zyn 2 a 3 vademen lang, en aan het andere einde van dat snoer eene huid van eenen Walrus ofte grooten Zeehond, die zy eerst vol windt blaazen, en byzonder, ja onbegrypelyk digt is gemaakt, laaten dan de Vis, zo lang met die huid loopen, tot dat hy moede en afgemat wordende, weder moet boven komen, en dan met alle doenlyken vlyt en spoedt wordt vervolgt, en hem, indien ze by kunnen komen, dood steeken, met lenssen, die aldaar mede door ons worden gebragt, en boegsjaren hem dan aan ’t land: maar indien de Vis te verre van den wal is, moeten ze dezelve zomtyds wel verlaaten; alzo ze met hunne Schuiten, met boegsjaaren, weinig kracht kunnen doen, en geene vaart of spoed maaken: vermids ze ligt zyn, en byzonder weinig drift maaken; zo ze dan geen gelegentheid, kans, of moedt zien, om den Vis aan het land te brengen of te krygen, zo springen ze op den Vis, ja zelfs in het water, daar ze die voorgemelde springrokken alleen toe aantrekken; snyden dan van den Vis af, daar ze allerbest by kunnen komen, inzonderheid den staart en vinnen, die ze voor groote lekkernye houden, en boven maaten begeerig naar zyn om te eeten; de baarden snyden ze ook uit den Vis, zo ze maar eenigsints by kunnen komen, ja kruipen, om zulks te doen, in den mond des Vissen zelfs onder water, het welk ongelooflyk schynt te weezen, alhoewel ik, van twee vissen, zelfs voor myn oogen, het zelve van hen hebbe zien doen, ja ze duiken zo onder water, daar ze een wyle onder kunnen duuren, om dat ze hunnen adem zo lang weeten in te houden, en alsdan met twee of drie baarden boven komen: daar toe ze in de eene handt een groot mes, en in de andere handt een haakje hebben, daar ze zich onder water mede vast houden; indien ze den Vis aan het landt krygen, haalen ze hem, met hoog water, boven op den walle, en snyden dan het spek, baarden, en zenuwen daar af, gelyk mede de ribben en kaakebeenen, die ze tot balken in hunne huizen gebruiken, en yder behoud voor zich, al het geene, hy op dien tydt uit of van den Vis gekregen heeft, en het spek en baar-

den komen ze aan de Schepen verhandelen. Kleiner vissen als Witvis en Zeehonden vangen ze niet.

II. Hunne zo genoemde Manneschuitjes ofte Kanoos zyn gemeenlyk 15 a 16 voeten lang, en ook van Robben-leer, als de Vrouwen-schuiten gemaakt, met kleine houte ribbetjes daar van binnen in, om dat voornoemde van malkander te houden, regt in het midden van deze Kanoos is een rond gat, daar de Wilden met hunne onderlichchaamen in zetten op hunne naarzen neder, met de voeten naar vooren: om dit gat is een rand twee vingeren breet, van Walvis-baarden of van hout gemaakt, daar zy van die waterrokken rontom over heen spannen, gelyk een kraag om een mast, om aldus daar door het inkomen van het water te beletten, vorders zyn deze Kanoos rontom heel byzonder digt, zonder eenige opening, en van fatsoen als eene Wevers spoel, achter en voor heel scherp: ze worden voort geroeit met een riempje aan elk einde een blad, dat zy in het midden houden, en dus over en weêr daar mede voort roeyen, dat eenen zeer snellen voortgang maakt, met stil weder, ja dat ik wel zoude gelooven, dat ’er geene vaartuigen zyn, die met roeyen tegen de hunne kunnen uitstaan, in snelheid van vaarte. Ze kunnen ook met deze Kanoos rontom tuimelen, met de hoofden onder water door, en ze doen dat zo gezwind, ja gezwinder, als wy ons, met onze lichaamen, op den grond staande, zoude kunnen omdraaijen.

III. Wanneer zy op de Robbenvangst gaan, zo hebben ze daar toe eene opgeblaazene Robbehuid, die wel water en windt digt is gemaakt, achter hen op de Schuitjens leggen, en daar een snoer van 3 a 4 vademen lang aan vast, en aan het andere einde eenen werppyl, dien ze dan zo net in den Rob weeten te schieten, en laaten de Rob daar mede dan zo loopen, die zich in korter stond moede en krachteloos, ja gantsch afgemat maakt, dus moede zynde, roeyen ze met een snelle vaarte naar dezelve toe, en steeken hem dood, leggen hem dan achter by zich op het Schuitje, of indien hy te groot is, maaken ze hem op de zyde van het Schuitje vast, en roeyen daar mede naar ’t landt, snyden het spek ’er dan af, en de vellen laaten ze droogen; noch hebben ze twee a drie andere soorten van werppylen by zich op de Schuitjens leggen, sommige van kleine smalle

degens, en ook van beenen gemaakt; daar aan is een stok van 3 a 4 voeten vast gebonden, ofte gemaakt, met kleine blaasjes daar op, om zich te doen dryven, indien zy, by ongeluk, in ’t water komen te vallen: met deze pylen schieten ze ook wel in de Robben, zo ze met de voor deze gemelde andere pylen hen niet kunnen begaan, of onder hun bereik geraaken. Het gevogelte schieten ze ook met de hand-pylen: wanneer ze met deeze pylen willen schieten, hebben daar toe een stukkie hout, wat inde ronte uytgeholt, daar die pyl in leid, en daar dan zo komt uit te vliegen, ze houden dat houtje in de handen vast; zy weeten eenen goeden, ja byzonderen verren weg met dezelve te schieten, en ook, tot groote verwondering, by uitnementheid net.

IV. En als zy op de Zeehaanen-vangst gaan, zo hebben ze voor op hunne Schuitjens een vislyn van 7 a 8 vadems lang, van eenen Walvisbaart gemaakt, aan het einde, in de plaatse van een lootje, een steentje met drie of vier hoekjes ofte haakjes, aan het onder einde vast, en aan het boven eind 2 a 3 witte koraalen of iets anders, dat wit is, daar ze dan de Zeehaanen mede weeten te vangen, op de wyze gelyk men by ons de Kabelauw vischt. Deze Zeehaanen zyn ’er in groote en overvloedige menigte, en ze kunnen in zeer korten tyd een goede portie vangen, die ze aan ons aanstonds komen verhandelen, zy houden ze somwyle of somtyds voor hun eigen eeten. Daar is ook eene zeekere zoorte van Zalm, maar valt heel klein, van groote gelyk hier te lande de Schelvissen zyn; deeze Zalmen weten ze heel aartig onder water te steeken met stokken, daar toe van hen keurlyk uitgevonden. Spieringen zyn ’er in overvloed, ja zo byzonder overvloedig, dat ze in zeer korten stonde met laafnetten, ofte haafnetten, of schepnetten, eene halve vrouwe-schuit weeten vol te scheppen. Hylbot en Kabelaûw zyn ’er ook, maar worden van de Wilden ofte Heidenen niet veel of zeer zelden gevangen, waar by dat dit toekomt, is ons onbewust.

V. Hoofdstuk.

I. *Van hunne huizen en wooningen.*
II. *Hunne slaapplaatzen.*
III. *Hunne Tenten.*
IV. *Het gevoelen van hunne Godsdienst.*
V. *Het vreedzaam leeven onder elkanderen.*
VI. *Huwelyks leven.*
VII. *Weeten van geen Overigheid.*

Hunne Huizen ofte wooningen zyn tweederly, te weeten, Huizen des Winters, en Tenten des Zomers.

De Huizen maaken zy van klipsteen, en met aarde vermengt, dat ze zo met elkander opbouwen tot een muur van twee a drie voeten dik, en vier a vyf voeten hoog, en boven op gantsch plat, daar men gemeenlyk boven over heen loopt; de langtens hunner huizen zyn verscheidentlyk, en worden gemaakt, na het klein of groot getal hunner huisgezinnen, die daar in zullen woonen; en verscheidene huizen worden door drie a vier huisgezinnen by elkanderen bewoond. De daken der huizen worden gemaakt, (by gebrek van hout, het welk hun menigwerf gebeurt,) van Walvis-ribben en kaakebeenen, en ook zommige stukken hout, indien ze 't hebben, dewelke zy dwars op de muuren leggen, gelyk men by ons de balken doet, en onder ieder balk, in het midden eenen stut, om aldus het doorbuigen, en het breeken dier balken te beletten, en ze beleggen voort dan de daken met stukken hout langs heenen, zo veel ze het nodig achten, de welke ze aanstonds met Aarde zooden digt maaken, en dat dan een redelyk goet en sterk vast waterdigt gebouw maakt. In die gebouwen, ofte huizen, is maar een vertrek, of kamer, alwaar ze meest altyd by elkanderen eeten, slaapen en huishouden.

II. De slaapplaatzen zyn aan de eene zyde van het huis, de welke zy op den grondt eerst met deelen beleggen, indien ze die heb-

ben, en daar dan Reenenvellen overgeleid, die hun voor bedden, als ook voor dekens verstrekken; ze slaapen meestendeele of wel gantsch naakt, en ouden en jongen alle onder elkanderen, of by elkanderen. Hunne deuren, die maar gaten zyn, hebben ze meest naar het Zuiden geplaatst, voor die gaten hangen ze, by regenachtig of slegt weeder, ofte by sneeuw, vellen voor, om hen daar door te bevryden, en voor dat slegt weeder te beschutten. By hunne huizen hebben zy noch verscheidene hollen en gaten, alwaar ze hunnen bagazie en mondkost, voor het geheele Jaar, in bergen.

Als de Schepen komen; en wanneer de warmte begint te naderen, ofte genaken, vluchten, of verlaaten ze dien tyd hunne huizen, de welken zy voor het meerdergedeelte boven afbreeken, ofte sloopen, om het hout daar van mede te neemen, om elders zich daar mede weder te bedienen.

De redenen, dat ze zich uit hunne huizen begeeven, zyn eensdeels, naer myn gedachten, ofte oogmerk, dezen; naamentlyk: indien ’er onvoorziens een Schip henlieden kwam te overvallen, ofte verrasschen , of op te schieten, en digt by hunne huizen kwam te ankeren, dat ze de vlucht zo haastiglyk of ras niet zouden kunnen neemen, als wel met de tenten; vermits zy byzonder bevreest en angstvallig voor ons zyn; en zonder voorbeeld digt by de Schepen zullen blyven woonen, door dien ze zich laaten voorstaan of verbeelden, dat wy hen van hunne goederen zouden trachten te berooven, ofte eenig kwaad doen; ten anderen, zyn ze by uitstek wonder slordig, morzig, kladdig en vuil van aart; ze werpen en leggen alle hunne vuiligheden en onreinigheid by, of aan hunne huizen neder, dewelke, wanneer het warm weder wordt, eenen kwaaden en byzonder onaangenaame reuk veroorzaakt; en ten laatsten, om dat ze in des Zomers tyd zich ’t allermeest op het visschen oeffenen, en daar toe geene vastblyvende plaatzen van nooden hebben, door dien ze de eene week om den Zuid, en zomtyds de andere week weder om den Noord trekken; ja by gelegenheid van tyd wel alle dagen van woonplaatzen veranderen; naardien ze gemakkelyk en gezwind dezelve weeten af te breeken en te sloopen, en weder in ’t kort weeten op te rechten.

III. Hunne Tenten worden gemaakt op deeze volgende wyze; ze

hebben een stuk hout, tot de kap, van 2 a 3 voeten lang, daar in 6: 8 a 10 gaten, waar toe zy sparren hebben, die daar met de boven-enden inpassen en insluiten, zetten dan de onder-enden van de sparren een stuks weegs van elkanderen, en trekken daar dan vellen van Zeehonden over heenen, die, tot dien einden en grooten aan malkander zyn vast genait, en ze zyn in deeze Tenten voor den regen genoeg beschut, alzo ze waterdigt gemaakt zyn geworden, en in die tenten, maaken zy hunne slaapplaatzen op de zelfde wyze, gelyk wy hier boven als van de huizen reets hebben gezegt: maar ieder huisgezin heeft voor zich ééne Tent, met ééne Vrouwe-schuit, om daar mede hunne bagazie van de eene plaatze naar de andere te voeren, en over te brengen, als ook tot andere diensten, waar toe ze de zelve zouden kunnen van noden hebben, als mede eene Mannen-schuit, die alleen voor den dienst des Mans is, om zich daar van met het visschen te bedienen: en zo het by geval kwam te gebeuren, dat men by hen ten anker kwam, zo zouden zy terstond hunne tenten afbreeken, en aanstonds van plaatzen veranderen; alhoewel ik eens in eene Bay ten anker ben gekomen, alwaar verscheidene tenten stonden, die altemaal met zeer groote gezwindheid wierden afgebroken, en met groote snelheid verhuisden; behalven een zeer oud man, met zyn huisgezin, dat in eene Vrouw, twee Zoonen en eene Dochter bestond, die vier dagen met zyne tent noch by ons bleef staan: wy gingen menigwerf hem in zyne tent bezoeken, en rookten by hem verscheidene pypen Toebak; maar dit is iets ongemeens, en zeer zelden meerder gebeurt.

IV. Wat hunnen Godsdienst aanbelangt; weeten wy niet veel van te melden, doordien wy, schoon we alle pogingen hebben in het werk gesteld, nimmermeer iets van hebben kunnen ontdekken, ofte eenigsints bespeuren wat hunner gevoelen is.

Ik hebbe op eenen tyd eens twee Wilden ofte Heidenen by ons in het gebéd genoomen, die noch eenigsints de Nederduitsche taal verstonden en spraken: maar ze toonden geen de allerminste beweeging ofte eerbied, en deeden, in het eerst, niet anders als praaten van handelingen en negotiën, zo dat ik genoodzaakt wierd, hen het spreeken te verbieden. Nochtans gebeurt het wel, wanneer ze in zeer groote vreezen en benaudheid zyn, dat ze de handen te zaamen

leggen: maar of dat uit enkele gewoontens geschiede, of om eenige teekens van hunnen Godsdienst te betoonen en bewyzen, weeten wy volkoomen niet: de redenen zyn, om dat wy niet volkoomen met hen kunnen spreeken, dewyl wy hunne spraak, en zy onze taal niet kunnen verstaan, en by gevolg kunnen wy hen daar niet duidelyk genoeg naar vraagen, en zy ons niet genoegzaam oplossinge daar van geeven.

V. Deeze meergemelde Heidenen of Wilden, leeven zeer eendrachtig en vreedzaam onder en met elkander, en men bespeurt onder henlieden noit de allerminste kwestie ofte vyandschap; in dat opzigt streeven ze de Christenen, God beetert, tot ons aller voorbeeld, verre te boven: dat is de eenigste deugd, die zo genoemt mag worden, die ze ook bezitten; maar daar-en-tegen zyn ze in geenen deelen te vertrouwen, alzo zy byzonder en ongemeen diefachtig, en moordadig zyn; gelyk menigvuldige reizen ons is gebleeken, en wy zulks tot onze smarte en schade ondervonden hebben, en hier naa, in het vervolg, op zynen tyd gezegt zal worden. Onder henlieden zyn ze by uitstek wonder trouw: maar wanneer zy met ons komen te handelen, hebben wy wel Argus oogen hoog noodzakelyk van nooden, om hun steelen eenigsints te beletten, ze zyn zeer listig en behendig in die kunst, ja ze schynen met die slegte gaaven mede gebooren en opgevoed te zyn, ja zelfs overtreffen ze in diefstal de Hollandsche Smoudzen, en wanneer 'er iemand van ons om zyne dieverye gestraft wordt met slagen, zo bestaan ze meerendeels weg te vluchten, hoewel 'er zommige daarom wel staan te kyken, en te lachgen.

VI. Wegens het Huwelyk, zo geloove ik dat ieder Man zyne eigene, en maar ééne Vrouw heeft, alhoewel 'er zommige van ons van gevoelen zyn, dat veele Mannen, tot het getal van vyf Vrouwen toe hebben: maar ik ben alleen van gedachten en gevoelen, dat ieder man maar ééne Vrouw heeft, daar hy kinderen by teelt. Het teelen der kinderen, is in het getal, gelyk het by ons geschied. Zommige hebben twee, drie, vier, vyf, zes, ofte acht kinderen: ja de eene min, en de ander meerder. Ze leeven onder elkanderen eerbaar en kuisch, voor zo veel en verre aan ons bewust en kenbaar is, ofte zo verre wy tot heden hebben kunnen bemerken en bespeu-

ren, en het schynt dat ze met andere Vrouwsperzoonen geene gemeenschap houden of hebben, als maar alleen met hunne eigene Vrouw, alhoewel de Vrouwsperzoonen van dat landt, aan ons volk, voor eene kleinigheid, (die by na niet te noemen is,) naamentlyk, voor eene naald of speld, ofte een klein strengetje koraalen, toonen het geene ons het Alvermogen, de natuur, en de beschaamtheid is verbiedende aan anderen ten toon te stellen; hoewel 'er ook wel onder hunlieden egter gevonden worden, welke by uitneementheid beschaamt van aardt ofte nauur zyn, en zich door geene giften of gaaven daar toe eenigsints laaten overréden: alhoewel deeze uitnemende beschaamtheid en eerbaarheid, 't allermeest is plaats grypende en berustende in de kunne der Vrysteren, ofte Maagden.

Deeze Wilden, ofte Heidenen, beminnen hunne kinderen met eene overgroote vuurige genegenheid en liefde, en die de zelven met veele zorgvuldigheden, en onuitspreekelyken vlyt, naar hunne gewoontens en zéden, opvoeden en opkweeken, zo wel van des Vaders als Moeders zyde: en door de Vaders wordt al het nodig onderhoud van spys, drank en kleedingen, volkomentlyk, met alle doenelyken yver en vlyt, bezorgt.

De jonge kinderen zyn geheel naakt, zo lange, tot dat zy de ouderdom van een half of heel Jaar bereiken, en de Heidinnen weeten heure kinderen voor de felle koude ongemeen wel te bewaaren en te beschutten, en plaatzen de jonge kinderen op den rugge in heure rokken, tusschen heure kleedingen en bloot vel, daar ze de warmte van de moeders genieten, en van buiten door de kleedingen der zelve bedekt zyn: in deeze ongemeene zorgvuldigheid, vlyt en liefde tot hunner kinders wélzyn, overtreffen ze de Christenen, tot ons aller schande.

VII. Van Regeeringen en hooge Overigheid, weeten ze ter waereld geensints ten allerminsten af, doordien die nimmermeer hun kenbaar is geweest; maar noch veel minder weeten ze van beschreven of onbeschreevene Wetten, of voorrechten, of gebruiken; maar leeven alleen volgens hunne wyze, of om beeter te zeggen, dat de Regeerder van Hemel en Aarde, door de natuur hen heeft ingeboezemt en ingeschaapen: ze zyn altemaal even groot, Voogden en Meesteren, en ze leeven heel ingeteugeld, al schoon geene Wet-

ten hen beletten iets anders te bestaan; het waare te wenschen, dat wy zo ingeteugelt, en zo kuisch en eerbaar leefden, daar Heidenen en Wilden ons voorbeelden genoeg van geeven; maar wy zullen om rédenen, het voor tegenwoordig hier by laaten blyven en berusten.

VI. Hoofdstuk.

I. *Van het Landt-Vee.*
II. *Van hunne Rheene-vangst.*
III. *Van hunne Vossen en Haazen-vangst.*
IV. *Van het gevogelte.*
V. *Van hunne negotie.*
VI. *Van hunne ontrouwheid en verraderye.*

I. **D**Es lands gediertens die alhier gevonden worden, zyn genaamt, Rheenen, Haazen, Vossen en Honden, de Rheenen zyn 'er menigvuldig, en van een groote gestalte: maar byzonder wild en gezwind.

II. Deeze Rheenen worden meest 's winters van hen gevangen, door het schieten van pylen uit boogen, daar ze byzonder gezwind zyn in ervaaren en geoeffent, en by uitstek net iets weeten te treffen, dat roemens waardig, en onverbeeterlyk is.

III. De Vossen en Haazen worden van hen met Vallen gevangen, van steenen op elkanderen gelegt, en daar een stukje spek ofte vis in gedaan, daar zy dan naar koomen aazen.

De Vossen zyn meest blauw van koleur, uitgenomen, des Zomers, als ze in 't verhairen dan zyn, zo zyn ze grys ofte vaal.

De Haazen zyn gantsch spier wit, en ook byzonder goet van smaak, en by uitneementheid lekker om te eeten.

De Jakhalzen, ofte Honden, zyn hier verscheidenen van koleuren, gelyk by ons; hoewel het meerdergedeelte grys, ofte wit is,

ze kunnen weinig, of byna niet baffen of blaffen, maar huilen geweldig; hebben steile ooren, even eens als de Yslandsche Honden hebben: maar worden veel grooter; indien men ze jong krygt, en van ons worden opgevoedt, zo zyn ze heel vriendelyk; maar zyn en blyven ongemeen gulzig en ongeschikt in het eeten.

IV. Het gevogelte is daar in overvloedigheid, met naamen, Berg- en wilde Endvogels, graauwe Ganssen, Veldhoenen, Mussen en Ysvogelen, ook mede allerlei Zee-gevogelte, te weeten Meeuwen, Raadsheeren, Papegayen, Lommen, Kouwen, Gekken, Duivies, Oerhaanen, Starrens en Penduikers, deeze gemelde Vogelen leggen daar een groote meenigte eyeren, die redelyk goet van smaak zyn om te eeten.

De Wilden vangen de Berg-Enden, met Vallen, gelyk ze de Vossen vangen, ook wel met strikken, en ten laatsten schieten ze het gevolgelte wel met hunne handpylen, uit hunne schuiten, indien ze dezelven onder hun bereik kunnen krygen, ze weeten het gevogelte heel net en korekt te treffen, gelyk wy meermaalen gezegt hebben.

V. Al het geene deeze Heidenen hebben te verhandelen, brengen de manspersoonen met hunne Manne of Vrouwe-schuiten aan ons boord of Schip, alle het welke gedaan wordt op deeze navolgende wyze: Indien ze iets hebben om te verhandelen., vraagen ze ons naar deeze of die waare, daar ze wel de allermeeste zinnelykheid in hebben, en dat ze alleen be-oogen te erlangen, op hunne spraak, en hoe veel wy daar voor zouden begeeren van hunne waare, ja ze dingen zo langen tot dat men eyndelyk en ten laatsten koop raakt, dan geeven wy elkander de waare over; maar ze moeten dan noch iets van ons toe hebben, voor een geschenk: want van geld ofte eenige munt weeten ze niet het allerminste af: maar handelen al waare voor waare. Ook zouden die Wilden veel liever eene naald of een strengetje koraalen hebben, als eenen gouden Rozenobel. De handeling is tegenwoordig weinig, of niet waardig te melden, en niet veel meede te gewinnen, en de Cargazoenen al te zwaar moeten gemaakt worden, en vry te veel voor hunne goederen heden moeten geeven, dat in mynen eersten tyde wel meêr als vier parten, ja hoofdzommen, by nu ruim is verschillende, de oorzaak daar

van moogen wy wel toeschryven, en het is wel de zuivere waarheid, aan de meenigvuldige vaarte of navigatie, die wy voor het tegenwoordige op dat land doen, wy hebben daar door ons zelven in den grond gevaaren. Ten tweeden, door de Schepen, die op de Walvisvangst daar naar toe gaan, waar door het vangen der Walvissen aan dien volken word belet; alzo de plaatzen dier visscherye niet heel groot in zyn omtrek of begrip is, en niet meerder als 10 a 12 mylen in het Oost en West, en 4 a 5 mylen in het Zuid en Noord, voor zo verre tot noch toe van wegens den loop dier Walvissen, ons is bewust: alhoewel men nu en dan eenen enkelden Vis in deeze STRAAT DAVIDS; byzonder aan het West-ys wel komt te aanschouwen: nochtans de meeste visscheryen geschieden by het zo genaamde Eylandt *Disko*, te weeten, aan den zuidkant. Dit Eylandt legt *de Zuidhoek* op 69 graden, 10 a 12 minuten. Van daar loopt deeze STRAAT noch al noordwaards in: maar hoe verre, of op hoe hooge graaden is ons noch niet bekend geworden; daar zyn 'er van gevoelen en gedachten, dat hier een doortocht zoude weezen: maar dat blykt ons mede niet al te klaar te zyn: doch myn gevoelen daar van is, dat indien hier al een doortocht was, echter onmogelyk zoude kunnen bevaaren worden, door het menigvuldige Ys, dat zich aldaar het geheele Jaar door onthoud*;* in den Jaare 1715. heb ik in de maand July, tusschen 71 en 72 graaden breete, op een eylandt geweest, en toen het Ys benoorden noch zo onwrikbaar vast zien leggen, dat het onbeschryflyk is.

VI. Een yder zy kennelyk en bewust, die deze STRAAT DAVIDS bevaaren, en van mening zyn, om met die ingezeetenen te handelen en negotie dryven willen, voor alle goede voorzorge en zorgen te draagen, en hen lieden, met naamen, die heidenen wel gade te slaan, om hen niet onverhoeds te overrompelt of overvallen te worden, gelyk het al menigwerf gebeurd, en ons genoegsaam bekend is, het welke hier naa wytlopiger zal verhandelt en verhaalt worden: Want deeze wilden: of Heidenen zyn geensints in het allerminste deel te vertrouwen, gelykze menigvuldige maalen zulks ons hebben doen blyken, dierhalven moet men byzonder zorgvuldig op zyne hand geweer passen, dat het wel in

staat genoegzaam is om zich te verweeren, en dat het niet in ’t allerminste hapert: want voor schieten zyn ze ongemeen bevreest; zo dat men hen daar door alleen in bedwang en toom moet houden, alhoewel zy voor het tegenwoordige al eenigsints daar toe gewennen, door de overgroote sterke vaarte, die ’er thaans gedaan word.

Voor deeze tyden, eer die vaart zo menigvuldig is toegenomen, kon men hen lieden met een water-pompje of een Toebakspypdoos doen vluchten en wegjaagen, door dien ze meenden, dat men daar mede konde schieten: maar de tyd heeft hen wyzer gemaakt.

Dit Landt is naer zyn groote niet heel volkryk; het grootste gedeelte dier Heidenen, die ik immermeer by elkanderen bevonden ofte gezien hebbe, is ontrent drie a vier hondert menschen geweest, indien ze den naam van menschen mogen draagen. Ze woonen gemeenlyk by vyf, zes, zeven, tien a twaalf huisgezinnen by elkanderen, en ze onthouden zich wel ’t allermeeste aan den Zeekant, on op de Eylanden, om dies wille, dat ze dies te eerder in Zee kunnen weezen, om te visschen.

Landwaards inne heeft men zelden of noit Heidenen of Wilden bespeurd, of vernomen, of het is geweest, dat ze op de Rheenen-jagt en andere Land-jagten waaren, en deeze Jagten geschieden wel ’t allermeest des winters.

VII. Hunne spraak is verscheiden, en onderscheiden van andere spraaken en taalen, en komt voor zo verre my bekend is, met geenerlei spraak over een, ofte de allerminste eigenschap van woorden; indien ze iets willen zeggen, zo haalen ze de woorden heel diep uit hunner keelen, of strot van daan, gelyk de Hottentotten aan de Kaap de goede Hoop doen: ze kunnen weinig van ons verstaan worden, als alleen eenige woorden, om met hen te handelen, door dien wy door de ervaarentheid weeten, hoe zy ons Cargazoen en hoe ze hunne waare noemen, en dan noch zo eenige woorden meerder. Ze weeten van geen hooger getal te tellen, als aan vyf toe, en van vyf tot tien; en wat meerder of hooger in getal is, zo steeken ze handen en voeten op, om daar mede het groot getal wel duidelyk te willen beduiden, en ons aan te toonen: maar wat boven of meerder als een gemeen getal bereikt, is voor hunlieden oneindig, en ze kunnen daar in zich niet doen verstaan, zo dat voor ons

zulks ongemakkelyk is, met hen handelinge te dryven, gelyk wy ons aan het oordeel der wyzer lieden daar over gedraagen.

VII. Hoofdstuk.

I. *Der Wilden toeleg om een Galjootschip af te loopen, en vier mannen van het volk vermoorden.*
II. *Tweede toeleg om een Buisschip af te loopen.*
III. *Droevig ongeluk van een Hoeker, en toeleg van de Wilden, om de geborgene volken, te vermoorden en wreedelyk om hals te brengen.*
IV. *Noch een smartelyk ongeluk van een Galjootschip, en der Wilden toeleg om ons volk wreedelyk om het leeven te brengen.*

I. IN den Jaare 1704 is *Kornelis Evertsz.* van der Schelling, met een loots galjoot bemand met zes koppen van holland naar dit gewest ofte STRAAT DAVIDS vertrokken, om handelingen te dryven; en daar gekoomen zynde, heeft eenige dagen inde Noordbay gelegen om te handelen; wanneer eindelyk eenige vrouwe schuitiens by dat lootsgaljoot aanboort roeyden, daar alleen mansperzoonen in waaren, zy hadden hunne vrouwen en kinderen, dien tyd, op een klip of eylandt gezet, die anders mede gewoond zyn aan boord te komen, om te handelen, om dies willen zy hunnen aanslag beter zouden kunnen uitvoeren; toen ze aan boord of binnens boord waren, hebben ze zich zeer vroolyk en verheugt betoont, en begonnen met elkanderen te zingen en te danssen, en het groote luik van de Heidenen toegelegt zynde, op dat daar door niemand van de Hollanders het zouden ontvlieden kunnen: echter wierd den Stuurman gewaarschouwd, dat die Wilden geen goets, maar kwaats in ’t zin hadden, welke Stuurman geensints daar geloof aan sloeg; maar gaf aan dien hem gewaarschouwt had, tot antwoord, dat zich de Heidenen wat zochten te vermaa-

ken, alzo hy zeer groot vertrouwen op de Wilden hadden; ja zyn goet vertrouwen ging zo verre, dat indien hy by hen te lande was, hem het allerminste kwaad van hen zoude ontmoeten of bejeegenen, schoongenomen dit zyn dertiende togt was, in dat gewest: maar helaas! de ondervinding en het kwaad gevolg, leerden hun wel in korten stonde het anders te verneemen: want de Wilden hunnen slag wel waarneemende, hebben de vyf persoonen, die boven waren omringt, en daar van den Schipper en zynen Zoon, wreedelyk met messen vermoort.

Eene van het volk was om laag by het Cargazoen, en een ander ontkwam boven hunne moordadige handen, en vluchten om laag, alwaar ze zich toen met hun beide bevonden; zouden toen het geweer laaden, 't geen ze daar vonden; maar konden noch kruit, noch kogels vinden; doch op het allerlaatste vonden ze noch kruit, en laaden toen eene donderbus, daar ze koraalen in plaatze van kogels op deeden.

De Wilden zich nu volkomen meester ziende, van de vier perzoonen die op het dek waaren, hadden thans den minsten tegenstand, in hunne gedachten, te verwachten, als wel alleenlyk van die twee, die beneeden waaren, gooiden om aan hun, het boven op dek komen, te beletten, of om eene andere oorzaak een halfvat in het luik van de kajuit, en dat wel byzonder vast instampende: ondertusschen steelden en roofden de Wilden alles van het dek wat los of vast was, als de Jol, of Bootje, de Raas, en stokken tot de zeilen*;* sneeden ook een stuk uit het Fokke-zeil; de twee meergemelde, die beneeden waaren, en met onuitspreekbaare vreeze en benauwtheid beladen; verstouten en gemoedigden zich om eens te schieten, en losten toen de donderbus naar boven, en schooten het halfvat aan duigen, en laaden toen in aller yl de donderbus weder, en naamen toen een manmoedig vast besluit, om met dat geladen geweer naar booven te streeven, met die gedachten, om die genen, van hun volk, die noch boven in het leeven waaren, te ontzetten, als mede om zich zelven de weg tot vryheid te baanen, en zich te beschutten en te beschermen voor het dreigende gevaar, waar mede zy overlaaden waaren: deeze twee Matroozen eindelyk boven komende, vluchten, in ongemeene spoed, de Wilden over

boord in hunne Vrouweschuiten, en roeiden in aller yl weg, echter wierd deeze geladen donderbus op hen gelost, waar door de twee dappere Helden meenden, dat 'er één of twee van de Heidenen sneuvelden: maar vonden toen, tot onlydelyke smart en droefheid niemand van hun volk meerder in het leven. Den Schipper en zyn Zoon, o bitter ongeval! vond men met ongedult en weemoedigheid, op het dek dood, ja jammerlyk vermoord leggen, en zagen den Kok, dood in het water dryven, op een stukje van het Galjoot: maar men vernam den Stuurman nergens niet, schoon men alle pogingen in het werk stelden om hem te vinden; zo dat men eindelyk vast geloofden, dat de Wilden hem levendig of dood hadden meede genomen: eindelyk namen deeze twee meergemelde Zeelieden een vast besluit om 't zeil te gaan, gelyk ze aanstonds deeden, om dus verder het dreigende ongeluk te ontworstelen, en ontmoetende tot hun geluk, en onuitspreekbaare vreugde, na dat ze 20 mylen gezeilt hadden, een Buis-schip in Zee; dat aldaar ook was om handelingen te voeren en te dryven: welkers Schipper, naar het ontmoetende gevaar uit hunne monden verstaan te hebben, éénen man aan hun toen overgaf, en vervorderde toen met alle doenelyken yver en vlyt hunne reis, naar het Vaderlandt.

Maar het bleef niet by dat ééne ongeluk; want tot in de Noord-zee de gevaaren doorgeworstelt hebbende, ontmoeten ze een Fransche Kaper, die zonder veel Kanon te lossen, dat Loots Galjoot weg nam. De Stuurman, en de Kok, die in het water dreef, gelyk men reeds gezegt heeft, na het verloop van twee Jaaren, wierden beide op een Eilandt gevonden, en van ons volk ordentelyk begraaven.

II. De Heidenen meenden ook het zelfde, als het boven verhaalde, in de Zuid-bay, met eenen Buisman, mede te doen, die genaamt was *Gauwe Spanjaart*, ook van der Schelling: maar hy van de voorige zaak verwittigt zynde, was vry wat beter op zyne hoede; heeft zyn geweer altemaal wel voorzichtiglyk doen laaden, om niet van de Heidenen overrompelt en verrast te worden, en om alle gevaaren te ontgaan.

De Heidenen kwamen met negen Vrouwen-schuiten, maar van binnen allegaar manlieden, tot digt aan 't boord van den Buis roei-

jen, en vraagden aan den Schipper naar den voorgenoemden Stuurman, die zich geliet nergens van te weeten, toen kwamen ze gezwind aan de Buis roeyen; en klommen over; maar wierden wel met gelaaden geweer ontfangen: namentlyk, door het gezicht verschrikten de Wilden, en wierden ontroerd, biddende terstond om vreede aan den Schipper en 't volk: den welken hen niet wierd ontzegt of geweigert, maar volkomen toegestaan. De Wilden lieten genoegzaam blyken, dat de voorgemelde moordenary hun bewust waar', en by den Buisman en zyn volk ook niet onbekend was, zo roeiden en keerden ze met ongedaane zaaken, zonder haar oogmerk bereikt te hebben, te rugge.

III. In den jaare 1713 heeft KORNELIS SIOUKES, mede van der Schelling, ontrent STAATENHOEK zynen Hoeker in het Ys smartelyk verlooren, 10 a 12 mylen buiten, of van het landt, en zyn toen met twee Jollen, die zy hadden, gevlucht, trachtende zich hier mede te bewaaren, en het leeven te behouden; zynde sterk acht koppen: moesten zich eerst eenen weinig tyds op het Ys onthouden, om dies wille ze geene opening in 't allerminste zagen, om te kunnen doorroeijen; ze hadden tot hunner nooddruft, en om hunne lichchaamen te onderhouden, eenige brooden en andere levensmiddelen met zich genomen; maar nadien 'er meerder opening kwam, en het zeer hard begon te stormen; waar door den Jongen, nevens hunnen meesten mondkost en leevensmiddelen van de schotzen in Zee weg-spoelden; zo dat den Jongen, aldaar zeer droevig en bitterlyk zyn leeven kwam te enden; maar het Weer en de windt wat bedaarende, naamen ze, met hun zevenen, een mannelyk besluit, om dit groot gevaar, waar het mogelyk te ontgaan, sprongen tot dien einde vyf mannen in het groote Jol, en twee mannen in het kleine Jol: maar het bleef niet by dat ééne ongeluk: want de twee mannen met het kleine Jol dwaalden kort, naa datze in zee gestooken waaren, van het groote Jol af, en het kleyne Jol, noch die twee menschen zyn nimmermeer weder te voorschyn gekomen, doch het groote Jol met de vyf mannen kwamen gelukkig en behouden aan het land, en vonden aldaar aan strand geene Wilden; maar veertig a vyftig mylen innewaards gekomen zynde, vonden ze op verscheidene plaatzen veel Wilden of Heide-

nen, welke Heidenen, dat bedroefde en Schipbreuk geleden volk menigwerf op verscheidene reizen zochten aflyvig te maaken, of anders gezegt, van het leeven te berooven, als met werpen van steenen, wanneer dat ongelukkig volk voorby de Eilanden roeiden, als ook met het schieten van hunne handpylen. Een van het volk aan 't landt gegaan zynde, om eyeren te zoeken, wierd van een tweede ongeluk vervolgt, hy, naer alle gedachten, eene duizeling in het hoofd krygende, viel van boven needer in het water en verdronk: althans de andere volken van zyn Schip, hebben hem nooit weder aanschouwd; noch één man van de acht ongelukkige, stierf van onuitspreekbaaren en onlydelyken honger, (gelyk het spreekwoord wel zeid, dat de honger eene onlydelyke plaag en straf is,) toen bleeven ze met hun drie maar overig in het leeven: met naamen, de Schipper, de Stuurman, en een groote Jongen, die dat afgestorven lichchaam begraafden: maar helaas! o wreed geval! zy moesten naar het verloop van drie dagen, dat ze zich op het Eiland onthouden hadden, door bittere hongersnood geprangt, en zeer hevig aangetast zynde, het doode lichchaam wederom opgraven, om hunne hongerige maagen te vullen, en om hun leven te verlengen; ze sneden het vleesch van het doode lichchaam, en aten het rauw, met veel smaak: want het gemeene spreekwoord zegt, honger maakt rauwe boonen zoet, al schoon men wel denken kan hoe smartelyk en bitter hun dat gevallen heeft: doch de Hemel in het einde tot hun drie bewoogen zynde, bragt hen naar alle deze ongemakken en gevaar van 't leeven te verliezen, kloekmoedig doorgestaan te hebben naa vyf weekens tyds, in het gezicht van een hollandsch vaartuig, dat in dat land lag om mede handeling te dryven; en op ongehoorde, Ja by na ongeloofelyke wyzen, door de voorzienigheid des Allerhoogste gered en behouden in het vaderland wederom aangekomen.

IV. Ook is in de Jaare 1716 gebeurt, dat *Henrik Tymz Jes* mede vander Schelling, naer gissing zuid west 20 mylen van STAATENHOEK zyn Galjoot kwam te verliezen, door het zwaare Ys; en is met bood en sloep, sterk zynde twaalf mannen, gevlugt om zich te bewaaren, en te behouden, en drie etmaalen op een schots Ys doorgebracht, door dien ze nergens geene opening kon-

den bespeuren, ofte beschouwen, om naar het land door te komen, of te roeyen, eindelyk, naa het verloop van eenige dagen, eenen doortocht gevonden hebbende, zyn ze ontrent de STAATENHOEK aan 't land noch behouden aangekomen, en vonden toen ten eersten en daadelyk Wilden, die, op aller manieren, hen zochten af te loopen, en te beledigen, of liever gezegt, hen van hun leeven te berooven, als met het werpen van hunne handpylen, en meerder andere moetwilligheden en lagen, gelyk men reets in de drie voorgaande gevallen gezegt heeft.

Doch, om kort te gaan, en de Lezeren niet lange op te houden, zyn ze naa het verloop van zes-en-twintig etmaalen, en zeer veele onbeschryfelyke ongemakken geleden en doorgestaan te hebben, al te gader behouden en gelukkig aan een ander Schip gekomen: maar dewyl ik noit van meening of gedachten ben geweest, om eenes anders zaaken en ongelukken te verhaalen, of te vernieuwen, zo dient deze korte verhaalinge alleen maar om aan te toonen, dat men de Wilden dier Landen, in het allerminste deel, niet behoeve te vertrouwen, en wel op zyne hoede te zyn, en aan onze Zee-helden en Liefhebberen der Zeevaarte, een klein voorbeeld voor oogen te stellen, die genegentheid hebben om die kusten te besteevenen, waar naar zy zich kunnen reguleeren.

Doch de Hemel behoede alle onze Landgenoten, en andere natiën, voor diergelyke gevallen en ongelukken, en breng' en voert alle Schepen op behoudene Rheden en Havens.

EINDE.

Korte Beschryving van de Westkust der Straat Davids, ofte anders Noord Amerika genoemd.

Korte Beschryving Van de Westkust der Straat Davids, ofte anders Noord Amerika genoemd.

I. Hoofdstuk.

I. *Van der Westkust goeden Anker-grond, en hoe en waar.*
II. *Van de bosschen en boomen, en gewasschen.*
III. *Van de Inwooneren.*
IV. *Van de weinige Heidenen dier Landen.*

I. **D**E WESTKUST van de STRAAT DAVIDS is meede zeer Berg-achtig landt van Klip-steenen, alhoewel op zommige plaatzen verscheidene Eylanden zyn van Zant; het is al meede meest gebrooken landt, met byzonder veele Eilanden, die op verscheidene plaatsen, wel drie a vier mylen verre in Zee leggen, verders zyn

daar zeer groote en wyde fioerti en rivieren, die landwaards in loopen.

Op verscheidene plaatzen, heeft men aldaar zeer goeden anker grond en bayen, havens &c, om de schepen in alle Zeekerheid te bergen, te weeten, op de breete van 57 graaden 20 minuten tot 54 graaden 40 minuten toe, noch noordelyker noch zuiderlyker, hebbe ik noit in het land geweest, waar door ik niets meerder daar van kan zeggen, hoe het verder landwaarts inne gelegen is, en ook niet meerder zeggen wil, als ik beschouwt hebben met myne oogen.

II. Deze bovengezegde West kust berg achtig landt weezende, zyn er echter veele boomen en bosschen, Ja op zommige plaatsen zo groot, dat men geen einden aan kan zien, het geboomte is meest van Vuuren, Greenen en Bergen hout, en wonder fraay, regt en hoog genoeg, om stengen en Raas, voor de scheepen, daar van te kunnen maaken: het hout dier zo gezegde boomen is by uitneementheid vet, harsachtig, en zeer bekwaam om Pik of teer van te kunnen branden.

Aldaar in die Landstreek wascht eene zekere soort van Braamen langs den grond heen, even gelyk by ons, in Holland, de Aartbeyen: deze braamen hebben eene zeer goeden smaak, en zyn lekker om te eeten; ze wasschen aldaar in eenen byzonderen grooten overvloed: maar worden zelden of nooit eerder ryp, als in 't allerlaatste der maand van Augustus, of in het begin van September.

Verders wascht in dat landt op de vlakke plaatzen doorgaans veel schoon, lang, en keurig gras, Ja veel langer, als ik ooit in holland heb zien groeyen. Daar zyn ook tot groote verwondering uitstekende veel schoone versche revieren, en aflopende wateren, en byzonder zoet, aangenaam en zuiver van smaak.

III. Dit reets gezegde landt wordt alleen ook mede bewoond door Heidenen of wilden; maar het schynt zo volkryk niet te zyn, als aan de Oostkust, alzo wy er weinige menschen hebben gezien of gevonden, ofte ze moeten voor ons zeer bevreest zyn, dat ze dieper landwaarts in vlugten, en zich verbergen. Wy zyn in den Jaare 1714 met ons vyf vaartuygen op 57 graaden, 20 minuten in het landt geweest, en al vry wat hier en daar, gints en weder gevaaren, om de zelve te zoeken, maar vonden op verscheidene

plaatzen wel teikens van menschen, als vuurplaatzen, en geboomtens daar in gekapt was: maar geene menschen; naa dat wy hier zes a zeven dagen hadden vertoeft, zetten wy onze zeilen by, om te vertrekken; dan in het uitzeilen kwaamen 6 wilden met hunne Canoos naar ons toe roeyen, maar bleeven een stuk weegs van ons leggen; ze riepen en schreuwden geweldig: maar durfden niet by ons komen; gingen toen met ons vyfen met onze Sloep naar hen toe roeyen, doch van geweer als anders, tot verweeringe, hadden wy ons zeer wel verzien; en namen met ons mede wat Cargezoen, te weeten, eenig goed, dat wy in de STRAAT DAVIDS hadden gehandelt, om te toonen, aan deeze Wilden, dat wy daar begeerig naar waaren; maar by henlieden komende; konden wy geen een enkel woord van hen verstaan; echten lieten wy dan hun doen zien ons Cargazoen, daar zy zeer begeerig naar scheenen te weezen: maar zy hadden daar tegens niets te verhandelen; als een weinige Robbe vellen; daar wy toen met onverrigte zaaken van elkanderen scheiden, en weder naar boord roeiden: Wy bleeven aldaar met ons schip noch 2 a 3 dagen leggen; en de zelfde Heidenen kwaamen alle daagen by ons: maar nadien ze geene koopmanschap of goederen by ons bragten, zo naamen wy een besluit om onze reize naar het waarde Vaderlandt te bevorderen, wy maakten tot dien einde, alles klaar en gingen onder zeil.

IV In het Jaar 1718 zyn wy daar weder, met ons drie vaartuigen, in dat landt geweest; en waaren inde beginne weer op de bovengemelde plaatze; en in het landt vernaamen wy toen niet meerder als drie Wilden, die by ons kwaamen, maar wy moesten, als hier boven gezegt is, met onze sloep naar hen toeroeyen, alzo ze niet by ons dorsten komen, doordien ze voor ons byzonder scheenen bevreest te zyn: wy bevonden geen één van de gezegde zes Wilden by dezen drie: wy zeilden toen van daar tot 56 graaden breeten in het land, en liepen daar al eenige mylen landwaarts inne, tusschen de eilanden door overal zoekende; maar daar kwamen, noch wy vonden geen éénen wilde meerder. Wy zeilden toen van daar tot op 54 graden, 30 minuten, in ’t land, en kwamen zavonds binnen de buiten klippen, zagen toen op ’t land rook op gaan, hielden den gantschen nacht door gaande dryven: maar met het krieken der dagen, zeilden

wy op den rook aan, en daar digt by komende, lieten wy onze ankers vallen: daadelyk kwaamen toen vier Canoos met wilden by ons aanboord, en naer het scheen waaren zy weinig of niet bevreest; wy zagen ook dien tyd noch vry wat volk aan het landt loopen, en wy zochten toen om een goede bai, die wy daar digten by vonden, en zeilden 'er toen regelregt naar toe; zo dra, als men onzen anker lieten vallen, kwaamen de wilden altemaal met vrouwen en kinderen aan ons boord, en het scheen dat ze met de allerminste vreeze of angsvalligheid voor ons niet behebt waaren: Ja zelfs in die dagen tyds, dat wy aldaar ter anker lagen, toonden ze in geene deelen vreesachtigheid; maar kwaamen dagelyks aanboord, doch met geene goederen of negotie om tégens onze goederen te verhandelen, als alleenlyk, eenige Reenenvellen, Robben vellen, en eenige Stukkies Boschbeeren, en stukkies van Otters vellen. Deeze heidenen, met hunne Vrouwen en kinderen, waaren net drie en dertig in 't getal; Wy rekhalsden naar meerder anderen, om eenige handelingen met hun lieden te dryven: maar te vergeefs; want wy vernamen geen eenen heiden meerder, als reets gezegt is, en geen de allerminste negotie: waarom wy weder onzen anker deeden ligten, om, naar het Vaderlandt, onze reize te vervorderen; vermits daar voor ons de allerminste winst of handeling was te doen.

II. Hoofdstuk.

I. *Van de gestaltenissen der Wilden of Heidenen, en kleedingen, op 57 graden 20 minuten.*
II. *Van de gestaltenissen, kleedingen, Canoos, &c. der Heidenen, op 54 graden 30 minuten.*
III. *Van de menigvuldige gediertens des lands.*
IV. *Verders van den rook reeds gemeld.*

I. **D**E Wilden of Heidenen in dat gewest, zyn tweederlei van gestaltens en van kleedingen, en hebben ook verscheide-

nen fatzoen van vaartuigen. De eerste Heidenen, te weeten, op 57 graden en 20 minuten, zyn meest van gestaltenissen, als die wy aan de Oostkust gezien hebben, en reeds wytloopig van geschreeven hebben, zo wel in kleedingen, als in hun fatzoen der vaartuigen; want hunne Canoos zyn mede van Robben-vellen gemaakt, of overtrokken; maar wat grooter, doch niet zo gezwind, en daar kan meede maar één man in zitten, en worden ieder Canoos meede met eenen riem geroeit. Wyders gedraagen wy ons aan het geene wy reeds van de kleedingen en Canoos in de beschryvinge der STRAAT DAVIDS, in verscheidene Hoofdstukken gezegt hebben.

II. De Wilden of Heidenen op 54 graden en 30 minuten, zyn zeer mager en schraal, en ook eenigsints langer van perzoonen, als de andere Heidenen, en ze gelyken wel naar Spanjaarden, hebben lang zwart hair, maar meede zonder de allerminste krul, dat ze met roode stukjes laken aan hangende staarten woelen, gelyk als tuiten. Hunne kleedingen zyn ook heel anders en verscheiden, en bestaat maar in eenen rok alleen, zonder een broek aan te hebben, en mede gemaakt van Rheenen-vellen. De mannen hadden hunne aangezichten, als ook hunne Canoos, toen ze by ons ten tweedenmaal aan boord kwaamen, met roode kruissen geverft, wat dit bedieden wilde, weeten wy in geenen deelen het allerminste van te zeggen, of dit een teeken van Godsdienst was, dan of zy het deeden om zich en hunne Kanoos op te pronken, en te versieren. Daar waaren 'er ook, die op hunne hoofden witte vogelendons in hun hair hadden gedaan. Wy konden geen enkeld woord van hen verstaan, en by gevolg, zy mede geen één woord van ons, als alleen, dat ze onze Schippers, met den naamen van Capitaina, noemden, het welke zy naar alle gedachten, van de Franschen hebben geleerd, die hier bezuiden aan deeze kust vaaren, om handeling te dryven. Deeze Heidenen gebruiken staal en steenen, om vuur te maaken, gelyk wy doen. Ze hadden ook Fransche messen en bylen, als ook Fransche Karpoessen op de hoofden. Hunne Canoos zyn ook van een ander fatzoen, als de eerste Wilden, deeze hunne Canoos worden gemaakt van basten van boomen, die zy aan malkanderen naayen, en byzonder net maaken, deeze Canoos zyn boven open, en hebben de langte van 14 a 15 voeten, ze kunnen met hunne 3 a 4 perzoo-

nen in dezelve zitten en meede vaaren, en ze scheppen elk met eenen riem voort, leggende op de kniën, en ze maaken eene redelyke snelle vaart: zy hebben meede ook vreeselyke felle pylen, die ze uit boogen schieten, daar van verscheidenen met 2 a 3 weerhaaken, en het voorste dier pylen van yzer gemaakt zyn, ze zyn byzonder glat, en by uitneementheid scherp als vlymen, en ze kunnen vry netjes daar meede schieten.

III. Daar in dat landt onthoudt zich veele gediertens; alhoewel wy die nimmer hebben kunnen beschouwen: maar veele groote hopen drek, op verscheidene plaatzen, hebben wy gevonden; deeze Heidenen brachten ook aan ons boord veele stukken van Rheenen-vlees, dat wy tegens ons Cargezoen met hen verhandelen: doch de winsten waaren niet roemens waardig.

IV. Den rook hier vooren in het eerste Hoofdstuk van gezegt, daar wy op aan zeilden, was een groot Bosch op het gebergte, dat van de Heidenen was in brand gestooken, naer alle gedachten, door hen gedaan, met inzicht, om dat wy daar op zouden aanzeilen, om te zien dat daar menschen waaren. Dit bosch branden noch in eene lichte vlamme wel op vier a vyf plaatzen, toen wy onder zeil gingen, hier meede eindigen wy deeze korte Beschryvinge van de *Westkust der* STRAAT DAVIDS.

EINDE.